

İŞÇİ SINIFI İÇİN TEHLİKE ÇANLARI ÇALİYOR

8 Aralık 2021

Yıldırım Koç

İnsanlara iyi haberler verdiğinizde veya geleceğe ilişkin iyimser tablolar çizdiğinizde, sizi zevkle dinliyorlar, çok hoşlarına gidiyor ve teşekkür ediyorlar. Gelişmelerin onlara zarar vereceğini tahmin ettiğinizde, sanki işlerin kötü gitmesini siz istiyormuşsunuz, sanki kötü gelişmelerden siz sorumluymuşsunuz gibi bir tavır alıyorlar. Sanki siz onların kötülüğünü istiyorsunuz. Size inanmaları için ancak sizin yaptığınız uyarıların gerçekleştiğini somut olarak yaşamaları gerekiyor.

Çok sevdiğim bir söz var. Bizim insanımız, Allah'tan başka gözüyle görmediği hiçbir şeye inanmaz, denir. Gerçekten çok doğru. Siz istediğiniz kadar uyarın, tehdit somut olarak karşılına çıkmadan, kapılarını çalmadan gereken önlemleri almıyorlar. Birçok durumda da alınan geç kalmış önlemler zaten işe yaramıyor.

2-3 yıl kadar önceleri katıldığım bazı toplantılarda, döviz fiyatları üzerinde etkili olan bazı değişkenleri özetledikten sonra, orta vadede Türk Lirası'nın değerinin düşeceğini, döviz fiyatlarının artacağını söylemiştim. Hatta, dövizle borçlanmamaları konusunda uyarılmışım. ABD Dolarının 8-10 liraya çıkmasına şaşırılmaları gerektiğini söylemişim. Arkamdan epey dedikodumu yapmışlar. Bu arkadaşlarla bugünlerde karşılaştığımda, tahminlerimin ve uyarılarımın haklı çıktığını, gülümseyerek söylüyorlar.

24 Ocak 1980 istikrar programından sonra da benzer bir süreç yaşamıştık. 24 Ocak programının uygulanabilmesinin işçilere ve memurlara büyük yükler getireceğini söylüyorduk. Bu işlerle ciddi biçimde uğraşanlar da insanları uyarıyordu. Ancak halkımızın çok büyük bölümü, eskiden bulunmayan bazı malların bulunur olmasıyla, terör olaylarının önlenmesiyle meşguldü. 24 Ocak istikrar programının ne anlama geldiğini ancak sonuçlarını yaşadıkdan sonra anlayabildiler.

Şimdi de böylesine kritik bir süreçten geçiyoruz.

Türkiye ekonomisi giderek derinleşen bir kriz içinde. Kronik sorumuz, Türkiye'nin kazandığından çok daha fazla döviz harcaması. Geçmişte, bu açığı kapatmak için yurtdışına borçlanıldı. Borçlarımız arttı. Borçları çevirmenin zorluğunun yanı sıra, ödenen faiz oranları da yükseldi. Deniz tükendi. Bu koşullarda krizden çıkış için öngörülen yeni modelin üç temel amacı var. Bu amaçlara ulaşabilmek için de Türk Lirası iyice değersizleştiriliyor, döviz fiyatları yükseltiliyor. Bu yolla amaçlanan da, Türkiye'deki enflasyon oranının artırılması ve gerçek işçilik maliyetlerinin düşürülmesi. Böylece döviz ihtiyacının karşılanması.

Peki, döviz ihtiyacı nasıl karşılanacak? Amaçlanan ne?

Birinci amaç, turizm gelirlerinin artırılması. Avrupalı, örneğin Almanya'da bir öğlen veya akşam yemeği için ödeyeceği parayla, Türkiye'de bir tatil köyünde üç öğün açık büfe ve sınırsız içkiyle gününü geçirebilirse, ülkemize turistlerin akacağı tahmin ediliyor. Ancak bunun uygulanabilmesi için turizm sektöründe çalışanların gerçek gelirlerinin enflasyonla iyice düşürülmesi gerekiyor.

İkinci amaç, ihracatın artırılması. Türkiye endüstrisinin uluslararası piyasalardaki rekabet gücünün artırılabilmesi kolay değil. Bizim sanayici yüksek faizle kredi kullanıyor. Bizim sanayici, araştırma ve geliştirme harcamaları pek yapmadığı için, teknolojik olarak epeyce gerilerde. Bizim sanayicimiz girdilerinin önemli bir bölümünü ithal ediyor. Bizim sanayicimizin rekabet edebileceği tek alan, işgücü maliyetleri. Türkiye'nin Çin'in covid-19 nedeniyle boşalttığı bazı alanları doldurabileceğinden söz ediliyor. Ancak Çin Halk Cumhuriyeti'nde ücretlerin epeyce yükseldiği koşullarda, sanayicimizin rekabet gücünün geliştirilmesinin önkoşulu, işçilik maliyetlerinin düşürülmesi. Diğer bir deyişle, gerçek ücretlerin azaltılması ve çalışma koşullarının kötüleştirilmesi.

Üçüncü amaç, yabancı yatırımcıları Türkiye'ye çekmek; yabancı şirketlerin Türkiye'yi ihracat için bir üretim üssü haline getirmeleri, böylece istihdam yaratmaları. Bunun önkoşulu da Türkiye'de işgücü maliyetlerinin düşürülmesi.

Peki, bu amaçlara ulaşmaya çalışılırken, kabak kimin başında patlayacak? Fatura kime kesilecek?

İktidarın ÷lkemizi ekonomik krizden çıkarmak için ngrd÷ğ÷ modelde fatura ÷lkemizde gelir getirici bir işte çalışanların y÷zde 70'inden fazlasını oluşturan işçilere ve memurlara çıkarılacak gibi. Bu arada, tepkileri kontrol altına alabilmek amacıyla asgari ÷crette T÷İK'e göre gerçekleşmiş enflasyon oranının ÷st÷nde bir zam verilebilir; memurlara ve sözleşmeli personele ek bazı kaynaklar sağlanabilir. Ancak hızla y÷kselecek enflasyon oranıyla, bu artışlar kısa s÷rede etkisiz kılınacaktır.

anlar yine işçi sınıfı için alıyor.

İşçi sınıfımızın acaba ne kadarlık bl÷m÷, alan anların kendileri için çaldığını anlayacak ve bug÷nden tedbir alacak, bilemiyorum. Çok umutlu değilim. İşçi sınıfımızın rg÷n eğitim d÷zeyindeki ciddi y÷kselme ve bilgiye erişim olanaklarının çok artmış olması belki bir umut işığı. Sendikalarımız da bu konuda belki rg÷tl÷ bir tepki geliştirebilir. Ancak en iyi ve belki de tek eğitici, hayatın kendisi. Őartların kkl÷ biçimde değişmesini kavrayabilmek, iselleştirebilmek ve ona uygun tepkileri geliştirebilmek pek kolay bir iř değil. Galiba yine yaklaşan tehlike karşısında işçi sınıfının geniş kesimlerince gereken tedbirler zamanında alınmayacak; sorunlar arttıktan sonra ortaya çıkmış olan sorunların giderilebilmesi için bir m÷cadele gelişecek. Belki böylesi daha iyi. Bakalım, göreceğiz.